

Ahmet Salih Aslan
Cumhuriyet Savcısı

**ÇELİŞMELİ YARGILAMA İLKESİ BAĞLAMINDA
CUMHURİYET SAVCISININ
DURUŞMADAKİ ROLÜ**

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ	VII
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇELİŞMELİ YARGILAMA İLKESİ, DURUŞMA VE SAVCILIK KURUMUNA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER.....	5
1.1. ÇELİŞMELİ YARGILAMA İLKESİ.....	5
1.1.1. Çelişmeli Yargılama İlkesinin Temel Dayanağı Olarak Adil Yargılanma Hakkı	5
1.1.1.1. Adil Yargılanma Hakkının Tarihsel Gelişimi	7
1.1.1.2. Türk Hukukunda Adil Yargılanma Hakkı	12
1.1.2. Adil Yargılanmanın Bir Gereği Olarak Çelişmeli Yargılama ..15	
1.1.2.1. Kavram, Yöntem ve İlke Olarak Çelişmeli Yargılama ..15	
1.1.2.2. AİHM Uygulamaları Bakımından Çelişmeli Yargılama.....	18
1.1.2.3. Anayasa Mahkemesi Uygulamaları Bakımından Çelişmeli Yargılama.....	23
1.1.2.4. Hükmün Kolektifliği	33
1.1.2.5. Çelişmeli Yargılama İlkesinin Gereği Olarak Silahların Eşitliği İlkesi.....	35
1.1.2.6. Silahların Eşitliği ve Çelişmeli Yargılama İlkesi Arasındaki İlişki	38
1.1.2.7. Çelişmeli Yargılama İlkesi Bakımından Ceza Adaleti Sistemleri	40

1.1.2.7.1. İtham Sistemi Bakımından.....	42
1.1.2.7.2. Tahkik Sistemi Bakımından.....	43
1.1.2.7.3. İşbirliği Sistemi Bakımından.....	45
1.1.2.7.4. Değerlendirme	47
1.1.2.8. Kıta Avrupası ve Anglo-sakson Hukuk Sistemlerinde Çelişmeli Yargılama	48
1.2. DURUŞMA	50
1.2.1. Duruşma Kavramı ve Amacı	50
1.2.2. Duruşmaya Hâkim Olan İlkeler	52
1.2.2.1. Genel Olarak.....	52
1.2.2.1.1. Aleniyet İlkesi	53
1.2.2.1.2. Sözlülük İlkesi.....	57
1.2.2.1.3. Doğrudan Doğrualık İlkesi.....	58
1.2.2.1.4. Yüze Karşılık (Yüzyüzelik) İlkesi.....	60
1.2.2.1.5. Bağlılık İlkesi.....	61
1.2.2.1.6. Kesintisizlik İlkesi.....	61
1.2.2.2. Duruşmaya Hâkim Olan İlkelerin Çelişmeli Yargılama İlkesi Bakımından Önemi.....	63
1.2.3. Duruşmanın Süjelerine Bakış	65
1.2.3.1. Genel Olarak.....	65
1.2.3.2. Bir Muhakeme Makamı Olarak Cumhuriyet Savcısı ...	66
1.2.3.2.1. Genel Olarak.....	66
1.2.3.2.2. Savcılığın Tarihsel Gelişimi	68
1.2.3.2.3. Türk Yargı Sisteminde Savcılık.....	72
1.2.3.2.4. Cumhuriyet Savcısının Hukuki Statüsü	79
1.2.3.2.4.1. Cumhuriyet Savcısının Devlet Teşkilatındaki Yeri	79
1.2.3.2.4.2. Yürütmeye Dahil Olduğuna Yönelik Görüş	81
1.2.3.2.4.3. Yargıya Dahil Olduğuna Yönelik Görüş.....	83
1.2.3.2.4.4. Karma Görüş	84
1.2.3.2.5. Savcının Bağımsızlığı.....	85

1.2.3.2.6. Cumhuriyet Savcısının Mesleki Konumunun Çelişmeli Yargılamaya Tesiri.....	88
1.2.3.2.7. Savcının Yasaklanması, Reddi ve Çekinmesi.....	91
1.2.3.2.8. Cumhuriyet Savcısının Görevleri.....	93
1.2.3.2.8.1. Savcının Soruşturma Aşamasındaki Görevleri	93
1.2.3.2.8.2. Savcının Kovuşturma Aşamasındaki Görevleri	94
1.2.3.2.8.3. Savcının İnfaz Aşamasındaki Görevleri	96
1.2.3.2.8.4. Savcının İdari Nitelikteki Görevleri.....	98
1.2.3.2.8.5. Savcının Hukuk Davalarına İlişkin Görevleri	98
1.2.3.2.9. Cumhuriyet Savcısı ile Hâkimin Ortak Yönleri	100
1.2.3.3. Yargılama Makamını Temsil Eden Kişi Olarak Hâkim	103
1.2.3.4. Sanık	106
1.2.3.5. Katılan	107
1.2.3.6. Müdafii/Vekil	109
1.2.3.7. Süjelerin Duruşma Salonundaki Fiziki Konumları...	110

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÇELİŞMELİ YARGILAMA İLKESİNİN DURUŞMADA UYGULANMASI VE CUMHURİYET SAVCISININ ROLÜ	119
2.1.DURUŞMAYA HAZIRLIK AŞAMASI.....	119
2.1.1. Duruşmaya Hazırlık Aşamasının İlerleyişi.....	119
2.1.1.1.İddianamenin Kabulü ve Kovuşturma Aşamasına Geçiş	119
2.1.1.2.Duruşma Gününün Belirlenmesi	121
2.1.1.3.Duruşmada Hazır Bulunacak Kişilerin Çağırılması	123
2.1.1.4.İddianamenin Sanığa Tebliği	123
2.1.1.5.Delillerin Toplanması.....	126

2.1.1.6.Duruşma Hazırlığına Dair Yapılabilecek Diğer İşlemler	128
2.1.2. Duruşmaya Hazırlık Aşamasında Cumhuriyet Savcısının Rolü	129
2.2.DURUŞMANIN BAŞLAMASI.....	131
2.2.1. Duruşmanın Başlangıcına Dair Yapılacak İşlemler.....	131
2.2.1.1.Genel Olarak	131
2.2.1.2.Sanığın Kimlik Tespiti.....	132
2.2.1.3.İddianamenin Anlatımı.....	133
2.2.1.4.Saniğe Haklarının Anlatımı ve Sorgu	134
2.2.2. Duruşmanın Başlangıcında Cumhuriyet Savcısının Rolü..	136
2.3.DELİLLERİN ORTAYA KONULMASI.....	137
2.3.1. Genel Olarak	137
2.3.2. Çelişmeli Yargılama İlkesi Bağlamında Delillerin Ortaya Konulması	140
2.3.2.1.Tanık Delili Bakımından	145
2.3.2.1.1. Genel Olarak.....	145
2.3.2.1.2. Tanıkların Dinletilmesi ve Soru Yöneltilmesi ..	148
2.3.2.1.3. Tanık Beyanının Hükme Tek Başına Etki Etmesi	153
2.3.2.1.4. Tanığa Erişilememe Hali	158
2.3.2.1.5. Gizli Tanıklık	161
2.3.2.2.Belge Delilleri Bakımından	166
2.3.2.3.Belirti Delilleri Bakımından.....	168
2.3.2.4.Devlet Sırrı Niteliğindeki Bilgi ve Belgelerin Ortaya Koyulması	171
2.3.2.5.Sanığın Önceki İfadelerinin Delil Olarak Kullanılması.....	175
2.3.2.6.Hükme Esas Teşkil Etmeyen Hukuka Aykırı Delillerin Durumu	176
2.3.3. Delillerin Ortaya Konulma Sürecinde Cumhuriyet Savcısının Rolü	178

2.4.DELİLLERİN TARTIŞILMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	179
2.4.1. Delillerin Tartışılması.....	179
2.4.2. Cumhuriyet Savcısının Delillerin Tartışılmasındaki Rolü.	184
2.4.3. Cumhuriyet Savcısının Esas Hakkındaki Mütalaasını	
Açıklaması.....	187
2.4.3.1.Esas Hakkında Mütalaa Kavramı.....	187
2.4.3.2.Esas Hakkındaki Mütalaanın Hukuki Niteliği.....	189
2.4.3.3.Uygulamada Esas Hakkında Mütalaa.....	190
2.4.3.4.Esas Hakkındaki Mütalaa ile İddianamenin	
Karşılaştırılması.....	192
2.4.3.5.Esas Hakkındaki Mütalaada Bulunması Gereken	
Ursurlar.....	193
2.5.DURUŞMANIN SONA ERMESİ VE HÜKMÜN	
AÇIKLANMASI.....	195
2.5.1. Sanığın Son Savunmasının Alınması.....	195
2.5.2. Duruşmanın Bitirilmesi	197
2.5.3. Hükmün Açıklanması.....	197
2.5.3.1.Hükmün Açıklanma Sürecinin İşleyişi	197
2.5.3.1.1. Hüküm Kavramı	197
2.5.3.1.2. Hüküm Öncesi Müzakere	199
2.5.3.1.3. Hükmün Açıklanması	200
2.5.3.1.4. Hükmün Bildirilmesi	201
2.5.3.2.Hükmün Açıklanmasında Cumhuriyet Savcısının	
Rolü.....	203
SONUÇ	207
KAYNAKÇA.....	213